

УДК 373.2.015.311:34

Атрощенко Т.О.,

к.пед.наук, доц.,

доц. кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Довка М.Ю.,

студентка 1 курсу, гр. ДО – 1 м,

спеціальність 012 «Дошкільна освіта» ОС «Магістр»

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Визначені в Конституції України завдання щодо створення демократичної, соціальної, правової держави не можуть бути вирішені без правового виховання, за допомогою якого формується необхідний рівень правосвідомості, правової культури громадян і суспільства в цілому. Адже відомо, що саме правосвідомість та правова культура є найважливішими чинниками, які сприяють становленню правової системи держави і демократичних засад суспільства, впливають на регулювання всього спектра соціальних відносин у ньому, підтримують і закріплюють його цілісність, стабільний правопорядок. У той же час формування правосвідомості та правової культури в перехідному суспільстві, у тому числі українському, є складним і суперечливим завданням. З одного боку, як уже наголошувалося, створення демократичної, правової держави передбачає достатньо високий рівень правосвідомості і правової культури населення, працівників державних органів, а з другого - у трансформаційних умовах дезорганізація управління і поширення правового нігілізму, зростання корупції та злочинності вельми негативно впливають на правосвідомість і правову культуру. У зв'язку з цим проблема правового виховання, формування правосвідомості і правової культури в умовах перехідного суспільства істотно актуалізується, набуває характеру невідкладної, вимагає вжиття кардинальних заходів, від успішної реалізації яких багато в чому залежить успіх державного будівництва в Україні [5, с.377-378].

Виховання дитини дошкільного віку відповідно до вимог демократичного суспільства - необхідна складова процесу її підготовки до майбутнього активного життя в ньому. Одним з важливих напрямів цієї діяльності є процес правового виховання дітей дошкільного віку у закладах дошкільної освіти.

Різні аспекти проблеми правового виховання розглядалися у дослідженнях Т.Барилло, Г.Давидова, О.Здравомислова, І.Кона, Г.Маркова, О.Нікітіна, В. Оржеховської, Л.Твердохліб, Я.Шевченко та ін. Окремі питання кроки щодо визначення змісту роботи з правового виховання дітей дошкільного віку знаходимо у наукових розвідках В. Ашикова, Н.Віноградової, С.Довбні, С. Козлової, Е. Руслової, О. Рилеєвої.

Для вирішення завдань по правовому вихованню педагоги дошкільного навчального закладу у своїй роботі керуються Базовим компонентом дошкільної освіти України, Програмою розвитку дитини дошкільного віку

«Українське дошкілля» та «Впевнений старт». У Базовому компоненті дошкільної освіти України [1] окреслено мету правовиховної роботи (результати, до яких треба прагнути). Так, у сфері життєдіяльності «Я сам», зокрема, у змістовій лінії «Психічне Я» виокремлюється ставлення дітей до прав та обов'язків. З цього питання передбачається такий обсяг знань, умінь, навичок дошкільника: дитина знає свої права, обов'язки, може означити словами ці категорії, пояснити їх відмінність. Перелічує свої елементарні права (на відпочинок, на захист, на розуміння дорослого, на підтримку, на повагу до себе та ін.), домагається їх виконання. Може назвати і виконати свої основні обов'язки (самостійно виконувати те, що під силу; не робити шкоди іншому; дотримуватись режиму дня тощо). Розуміє зв'язок слів «право», «правило», «честь». Знає етичні еталони поведінки. Здатна керуватися у своїй поведінці моральними нормами, відчуває межі припустимої поведінки.

В основу системи правового виховання дошкільників необхідно поставити «нероздільну» програму морально-правового виховання, тобто у правовиховній роботі з дошкільниками дуже важливо поєднувати зміст, форми і методи правового та морального виховання. Виділяти тільки правові норми, не пов'язуючи їх з моральними, недоцільно. Адже на практиці дитина не стикається з ситуаціями, які вимагають тільки юридичної оцінки без звертання до моральних уявлень, поглядів, почуттів. У оточуючому довкіллі дитині, особливо перших років життя, доводиться стикатися з певними правилами поведінки, вибирати певне ставлення до них: бути чемною, чесною, справедливою, поважати старших, цінити працю інших, не ображати слабших і т.п. Для дітей ці явища виступають і як моральні, і як правові, тому що вони ще не можуть розділити морально допустиме і законне. Ці поняття виступають як єдине ціле. З розвитком таких якостей, як чесність, справедливість, дисциплінованість та інших, у дітей формується і певне морально-правове ставлення до встановленого порядку вдома, у школі, на вулиці. У формуванні моральних стимулів і норм поведінки дитина усвідомлює свої права й обов'язки, як члена родини, члена колективу у дошкільному закладі крізь призму уявлень: бажаного і належного, припустимого і небажаного, можливого і заборонного. Дитина приходить у школу з визначеною свідомістю своїх звичок, потреб і обов'язків.

Актуальною є позиція Н. Мельник щодо правового виховання дітей дошкільного віку в парадигмі дошкільної освіти, становить динамічний інтерес процесу в освітньому просторі та місце сучасної дитини в них, як-от: по-перше, швидкі зміни ідей і технологій відповідно яких потрібно забезпечити високу здатність дитини функціонувати в різних умовах; по-друге, слід відшукати раціональні схеми співвідношення між розвитком знань, технологій і здатністю дитини їх творчо засвоїти; по-третє, в умовах глобалізації дуже важливо забезпечити оптимальний баланс між локальним і глобальним, щоб дитина усвідомлювала себе у світі, могла з відповідальністю ставитися до нього, тобто була і громадянином країни; по-п'яте, у реаліях інформаційного суспільства потрібно виробити комунікативні здатності дітей, культивувати в кожній дитині високі духовні ідеали на основі конструктивізму як життєвої позиції,

стверджувати культуру толерантності, сприймання представників інших культур в категоріях «інших», а не «гірших» [3, с. 109-111].

Правове виховання, як стверджує Г. Задорожна, є основою формування в дітей культури громадянина, яка містить усвідомлене ставлення до своїх прав і обов'язків перед суспільством і державою, що закріплені в основних законодавчих актах, глибоку повагу до законів і правил людського співіснування, готовності дотримуватися і виконувати закріплені в них вимоги, брати активну участь в управлінні державними справами, боротьбі з порушенням законів і становить триєдину мету: 1. Формування уявлень про права і закони, підвищення їхньої правової грамотності, розуміння необхідності дотримання норм цих законів, що сприятиме розвитку почуття власної гідності, поваги до себе, своїх батьків, до інших людей, формуванню правильного «правового» спілкування з іншими дітьми, спроможності захистити себе з правової позиції; 2. Формування правової свідомості як сукупності правових уявлень, поглядів, переконань, почуттів, які визначають ставлення особистості до вимог законів і регулюють поведінку в конкретній правовій ситуації; 3. Формування правомірної поведінки, негативного ставлення до фактів правопорушень і злочинів, що дозволить дитині аналізувати власні вчинки і поведінку інших дітей і дорослих в контексті дотримання ними загальноприйнятих норм і правил, а також законодавчих вимог [2].

О. Орлова вважає, що структура процесу правового виховання передбачає: оволодіння знаннями, нормами і правилами поведінки; формування почуттів (стійких емоційних відношень людини до правових явищ), які сприяють трансформації певних дій особистості зі сфери розумового сприймання у сферу емоційних переживань; формування переконань (інтелектуально-емоційного ставлення суб'єкта до будь-якого знання як до істинного (або неістинного) тощо [4, с. 60].

Отже, серед функцій, які виконує заклад дошкільної освіти в системі освіти, вагоме місце повинне займати виховання основ правової свідомості з дошкільного віку, формування у дітей елементарних уявлень про свої права і свободу, розвиток, повагу і терпимості до інших людей і їх прав. Основними принципами реалізації програми по правовому вихованню є систематичність роботи, взаємозв'язок із заняттями з розвитку мови, ознайомленню з навколишнім, співпраця закладу дошкільної освіти та родин вихованців.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. - К.: Видавництво, 2012. – 26 с

2. Задорожна Г. Правове виховання особистості дитини: поняття, сутність, особливості / Г. Задорожна // Педагогічний часопис Волині. - 2017. - № 4 (7). - С. 12-17.

3. Мельник Н. І. Професійна підготовка дошкільних педагогів у країнах Західної Європи : теорія і практика : монографія / Н. І. Мельник. - Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. - 392 с.

4. Орлова О. О. Механізм правового виховання / О. О. Орлова // Вісн. Луган. держ. ун-ту внутр. справ. - 2005. - № 4. - С. 57-65.

5. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. - 2-ге вид., переробл. і допов. - Х. : Право, 2013. - 440 с.

УДК 786.8 (477)

Боднар Г.І.

викладач гри на народних інструментах
Гуманітарно-педагогічного коледжу
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГРИ НА АКОРДЕОНІ

Система мистецької освіти в нашій державі й оновлення її змісту неможливі без пошуків нових підходів та більш ефективних методик навчального процесу. Однією з важливих ділянок в системі підготовки майбутніх учителів музики є інструментальна підготовка, яка передбачає, вивчення додаткового інструмента та його практичне використання в професійній діяльності вчителем музики. Завдання навчальної дисципліни “Додатковий музичний інструмент” полягає в тому, щоб розширити і збагатити інструментальну підготовку студентів музично-педагогічних факультетів, забезпечити їх комплексом теоретичних та практичних знань і умінь, навчити додатково володіти музичним інструментом (у нашому випадку акордеоном), або іншим, які передбачені програмними вимогами.

Сьогодні акордеонне мистецтво посідає вагоме місце в українській музичній культурі. Свідченням цього є високий рівень виконавської майстерності вітчизняних акордеоністів, активізація композиторської творчості для акордеона, використання інструмента у різних сферах музичної практики. Однак, процес ствердження акордеона на українській концертній естраді був досить складним і неоднозначним.

Цей інструмент лише декілька десятиліть тому став надбанням академічно-професійної сфери музичного мистецтва і тривалий час спостерігалася фахова залежність акордеона від фортепіано і баяна. Тому досить актуальним і сьогодні залишається питання формування оригінальної методики викладання гри на акордеоні. Різним аспектам, що стосуються виховання музиканта-інструменталіста у сфері акордеонного мистецтва присвячені праці Е. Борисенка, В. Власова, М. Давидова, В. Дорохіна, В. Князева, А. Мірека, О. Показаннік, В. Салія, О. Спешилової та інших [4,5]. Водночас, попри значущість праць українських і зарубіжних учених, у більшості з них проблеми методики акордеоністів розглядаються у світлі методики викладання гри на баяні, без урахування специфіки акордеона [3]. Тому визначення особливостей формування методики викладання гри на



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>